

Розділ VI

**ЕВОЛЮЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ
ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ**

Макаренко Михайло Ілліч
доктор економічних наук, професор
Державний вищий навчальний заклад
"Українська академія банківської справи
Національного банку України", м. Суми

**ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ Й.ШУМПЕТЕРА
В ДОСЛІДЖЕННІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА СВІТОВОЇ ДИНАМІКИ
ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ**

Вагома частка наукового доробку Й.Шумпетера присвячена дослідженню методів аналізу, чинників та тенденцій економічного зростання країн з різними суспільними системами. Проблема відновлення економічного зростання набуває особливої актуальності сьогодні, в умовах посткризового розвитку, коли рівновага фінансових і товарних ринків, як і раніше, залишається досить хиткою, цілком вразливою до другої хвилі сучасної кризи.

У п'ятому розділі книги «Капіталізм, соціалізм і демократія» Й.Шумпетер використав методу екстраполяції економічного розвитку основних капіталістичних країн на період 1928 – 1978 рр. На основі нескладних статистичних розрахунків він спростував тезу К.Маркса про наявність абсолютного та відносного озлиденіння населення. Кризові явища 1929 - 1933 рр., на думку Й.Шумпетера, не могли означати, що механізм капіталістичного виробництва зламався назавжди. Кризи такої сили ставалися через кожні 55 років, після чого економіка згодом відновлювалась [1].

Сьогодні, очевидно, серед економістів немає сумнівів щодо невідворотності посткризового пожвавлення та подальшого сталого зростання. Питання лише в часі, коли механізм зростання набуде стійкого підвищувального характеру.

Методологічно вивіреними є положення Й.Шумпетера щодо умов довгострокової економічної динаміки, де важливе значення має, по-перше, постійна мінливість історичних умов розвитку, а, по-друге, у тривалому періоді втрачає сенс вплив циклічних коливань, оскільки на передній план виходять трендові значення економічного розвитку [2, с.148].

Перед автором цієї праці стояло дещо інше завдання: дослідити динаміку післякризового розвитку української економіки в контексті визначення її місця в рейтингу країн світу за обсягом виробництва у 2020 році. Отже, шумпетерівські методологічні положення щодо зміни чинників економічного розвитку, важливості інноваційного характеру структурних зрушень тут відіграють другорядну роль. Більш актуальним в даному випадку є підхід перспективного прогнозування економічної динаміки, використаний Й.Шумпетером у згаданій вище праці «Капіталізм, соціалізм і демократія». Прийняті авторські передумови для розрахунків та отримані результати були наступними.

1. Для міжнародних зіставлень використовувався обсяг ВВП, перерахований за паритетом купівельної спроможності (ПКС) в так звані міжнародні долари, коефіцієнти перерахунку яких в інші валюти визначає персонал МВФ. При цьому за спеціальною методикою зіставляється купівельна спроможність різних валют стосовно долара США.

2. Оскільки співвідношення між валютами різних країн змінюються під впливом фундаментальних та кон'юнктурних чинників, то з метою зіставлення реальних обсягів виробництва використовувався показник ПКС на 2005 р. Інакше кажучи, порівняння здійснювались на основі зафіксованих станом на 2005 р. міжнародних валютно-цінових співвідношень.

3. Бралось до уваги припущення, що країни, які за показником ВВП відповідно до ПКС у рейтингу перебувають вище України, надалі не матимуть різних соціальних чи природно-кліматичних потрясінь, які б істотно вплинули на їхні темпи розвитку в майбутньому, тобто подальша економічна динаміка цих країн перебуватиме в руслі загальносвітових тенденцій зростання. Причому, збережуться відносні темпи зростання країн стосовно світового темпу приросту реального ВВП, який, за оцінками експертів Світового банку, становитиме у 2011 – 2020 рр. В середньому 3,41% на рік [3].

4. До розрахунку приймається прогнозована Світовим банком динаміка реального ВВП України за ПКС у розмірі 4,97% на рік, на базі чого виявляється очікуваний на 2020 р. обсяг ВВП України, рівний 144,6 млрд. дол. Якщо прогнозовані Світовим банком темпи приросту відповідатимуть дійсності, то Українська економіка упродовж наступного десятиліття випередить Угорщину та Нову Зеландію за даним показником.

Список літератури

1. Шумпетер Й.А. Капитализм, Социализм и Демократия / Шумпетер Йозеф А. Пер. с англ. / Предисл. и общ. ред. В.С. Автономова. — М.: Экономика, 1995. - 540 с
2. Шумпетер Й. А. Теория экономического развития / Шумпетер Йозеф Алоис. - М.: Директмедиа Паблшинг, 2008. — 403 с.
3. Real Historical Gross Domestic Product (GDP) and Growth Rates of GDP [Access regime]: // <http://www.worldbank.org>.